

ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΡΩΜΗΩΣΥΝΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΜΒΛΩΣΗ

Μέ αφορμή μιá δήλωση τοῦ Εὐρωβουλευτοῦ Στ. Κυμπουρόπουλου

Τόν εἶδα γιά πρώτη φορά στήν τηλεόραση, τό Φεβρουάριο τοῦ ἔτους 2008. Γνωριστήκαμε ἀπό κοντά περίπου ἕνα χρόνο ἀργότερα. Ἐκτοτε, ἔχω λάβει ἀπό ἐκεῖνον πολλά ἔμπρακτα μαθήματα ἡθους, πίστες καί ψυχικῆς δύναμης. Κυρίως, διδάχτηκα στήν πράξη τό τί σημαίνει εὐχαριστιακό βίωμα. Γιά τό Στέλιο Κυμπουρόπουλο ἡ ζωή εἶναι ἕνα δῶρο τοῦ Θεοῦ, γιά τό ὅποιο πρέπει ἀδιάκοπα νά Τόν δοξολογοῦμε. Γί' αὐτό, καθ' ὅλου δέν ξαφνιάστηκα, ὅταν ὁ Εὐρωβουλευτής μᾶς ἔδωσε τή θετική του ψήφο σέ πρόταση Ψηφίσματος τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου, πού «ὑπενθυμίζει ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τό ἐγγενές δικαίωμα στή ζωή καί ὅτι ἡ ἀνθρώπινη ζωή πρέπει πάντοτε νά προστατεύεται, ἀρχῆς γενομένης ἀπό τή στιγμή τῆς σύλληψης»¹.

Ὁ ἄνθρωπος πού ζεῖ εὐχαριστιακά γνωρίζει, ὅτι κάθε ἡμέρα εἶναι ἡμέρα Κυρίου καί ἀγάλλεται καί εὐφραίνεται ἐν αὐτῇ. Ποτέ δέν οἰκτίρει τόν ἑαυτό του, ἀλλά ἀντίθετα εἶναι οἰκτίρμων πρὸς ὅλους τούς ἄλλους. Ἡ φράση «γιατί σέ μένα;» δέν βγαίνει ποτέ ἀπό τό στόμα του, οὔτε κἂν περνάει ἀπό τό μυαλό του. Σέ καμία περίπτωση δέν χρησιμοποιεῖ τήν ἀσθένειά του σάν δικαιολογία γιά νά τύχει διακριτικῆς μεταχείρισης ἢ γιά νά τεμπελιάσει. Ἀντίθετα ἐργάζεται σκληρά, γιά νά βοηθήσει τούς ἀδύναμους.

Συνοδοιποροῦντας μέ τόν Στέλιο Κυμπουρόπουλο κατάλαβα, ὅτι ἔστω καί ἂν δέν μπορεῖ νά περπατήσῃ, ὡστόσο πατᾶ γερά στά πόδια του, σεμνός καί προσγειωμένος. Ἀκόμα καί ἂν δέν μπορεῖ νά τρέξει, μπορεῖ ὡστόσο νά συντρέχει καί νά στηρίζει τούς συνανθρώπους του· ὄχι μόνο ὀνομάζεται, ἀλλά καί εἶναι Στυλιανός.

Κατάλαβα, ἐπίσης, στή διάρκεια αὐτῶν τῶν ἐτῶν, πῶς δέν εἶναι τυχαῖο, πού τά χέρια τοῦ Στέλιου Κυμπουρόπουλου δέν κρατοῦν τίποτα. Αὐτή εἶναι ἡ στάση ζωῆς του. Δέν κρατάει τίποτε γιά τόν ἑαυτό του, ὅλα τά προσφέρει στούς ἄλλους. Καί εἶναι πιό εὐτυχισμένος, ὅταν προσφέρει στούς ἄλλους, παρά ὅταν ἀπολαμβάνει ὁ ἴδιος. Πραγματοποιεῖ λοιπόν, ἐκεῖνο, πού ὑπενθύμισε ὁ Ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος στήν ἀποχαιρετιστήρια ὀμιλία του πρὸς τούς πρεσβύτερους τῆς Ἐφέσου: «Σᾶς ἔδειξα, μέ κάθε τρόπον, ὅτι ἔτσι, μέ τόν κόπον τῆς ἐργασίας σας, πρέπει νά βοηθᾶτε τούς ἀδυνάτους καί νά θυμᾶστε τά λόγια τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ πού εἶπε αὐτός ὁ ἴδιος: “Εἶναι εὐτυχέστερον νά δίνῃ κανεῖς παρά

νά παίρνη»» Όλα αυτά μου τά δίδαξε ό Στέλιος Κυμπουρόπουλος. Για αυτό καθ' όλου δέν έξεπλάγη, από τό ότι θέλησε νά δώσει φωνή στά άνυπεράσπιστα έμβρυα, χωρίς νά ύπολογίσει τό πολιτικό κόστος για τόν έαυτό του.

Από τό Στέλιο Κυμπουρόπουλο έμαθα, πώς είναι ό άνθρωπος πού δέν όργίζεται και δέν άνταποδίδει τό κακό, αλλά συγχωρεί πάντοτε· όχι μόνον όταν στρέφονται εναντίον του οί ξένοι, αλλά και όταν τόν εγκαταλείπουν οί φίλοι του. Γι' αυτό και δέν έξεπλάγη, πού διατήρησε τήν άνεξικακία του, όχι μόνο όταν οί (έκ)δηλώσεις εναντίον του και ύπέρ του νομικά κατασκευασμένου «δικαιώματος στην έκτρωση» έφτασαν στό σημείο νά λάβουν χαρακτήρα γενικής κατακραυγής, αλλά και όταν τό κόμμα μέ τό όποιο έξελέγη Εύρωβουλευτής, ή Νέα Δημοκρατία, διαχώρισε τή θέση του, μέ μία λακωνική ανακοίνωση. Η ανακοίνωση αναφέρει: «Η ΝΔ έχει ξεκάθαρη θέση, σταθερά και διαχρονικά για τό δικαίωμα τών γυναικών στην άμβλωση. Τό θέμα αυτό έχει λυθεί για τήν Έλληνική κοινωνία έδω και δεκαετίες. Είναι προφανές ότι ή ψήφος του εύρωβουλευτή κ. Στέλιου Κυμπουρόπουλου δέν εκφράζει τό κόμμα και τόν Πρόεδρό του».

Σημειωτέον, ότι ό Στέλιος Κυμπουρόπουλος έξελέγη εύρωβουλευτής στις εύρωεκλογές του 2019 λαμβάνοντας τίς ψήφους πεντακοσίων έβδομήντα έπτά χιλιάδων έκατόν δεκατεσσάρων (577.114) εκλογέων. Μέ απλά λόγια, τόν ψήφισε ένας στους τρεις ψηφοφόρους. Έτσι, κατέχει σήμερα τό πανελλήνιο ρεκόρ σταυρών προτίμησης σέ Εύρωεκλογές. Κέρδισε τήν έμπιστοσύνη του κόσμου και έτσι «άνοιξε τό δρόμο» στό σημερινό κυβερνόν κόμμα, τό όποιο κέρδισε τίς βουλευτικές εκλογές πού ακολούθησαν, αλλά τήν κρίσιμη ώρα, χωρίς καμία δυσκολία «άδειασε» τόν Εύρωβουλευτή του.

Η ανωτέρω ανακοίνωση αναφέρει, ότι τό θέμα της άμβλωσης έχει λυθεί για τήν Έλληνική κοινωνία έδω και δεκαετίες. Η αλήθεια, όμως, είναι πώς τό ζήτημα της άμβλωσης παραμένει στή χώρα μας άλυτο. Μία σύντομη ιστορική αναδρομή αρκεί για νά τό καταδείξει. Τά ιστορικά στοιχεία πού θά παρατεθούν, άντλήθηκαν από τήν διπλωματική εργασία της κ. Γεωργίας Τσιόμαλου, μέ τίτλο «Η νομοθεσία περί της τεχνητής διακοπής της έγκυμοσύνης-Κοινωνιολογική προσέγγιση»².

Η διδασκαλία της Ορθόδοξης Εκκλησίας, πού έξομοιώνει τήν άμβλωση μέ φόνο, καθόρισε τή στάση της Βυζαντινής κοινωνίας και του Βυζαντινού Δικαίου απέναντι στην άμβλωση. Πρώτος ό Λέων ό Ίσαυρος (714-740 μ.Χ) ποινικοποίησε τήν εκτός γάμου άμβλωση, τιμωρώντας την μέ μαστίγωμα και έξορία. Δέν τή συμπεριέλαβε, όμως στα έγκλήματα κατά της ζωής, αλλά στα έγκλήματα κατά τών ήθών.

Επί Βασιλείου τοῦ Α' (867-886 μ.Χ.) τιμωροῦνταν μέ μαστίγωμα καί ἐξορία, τόσο οἱ ἐκτός γάμου ἀμβλώσεις, ὅσο καί ἐκεῖνες πού τελοῦνταν ἐντός γάμου, μέ ἢ χωρίς τή συναίνεση τοῦ συζύγου. Ὁ νόμος τιμωροῦσε βαρύτερα, ἐκεῖνους πού προμήθευαν ἐκτροπικά φάρμακα. Στήν Ἐπαναγωγή προβλέπονταν ὅλα τά ἀνωτέρω, καί ἐπιπλέον ἡ παρ. ε' τοῦ 21ου τίτλου ὀριζε ὅτι «ἡ ἀμβλωση χωρίς τή συναίνεση τοῦ συζύγου ἀποτελεῖ λόγο διαζυγίου». Στίς ἡμέρες μας, ὅσοι θεωροῦν, πώς ἡ κυοφοροῦσα γυναίκα ἔχει δικαίωμα νά προβεῖ σέ ἔκτρωση, οὐδόλως λαμβάνουν ὑπ' ὄψη τους, ὅτι τό ἔμβρυο ἔχει καί πατέρα!

Επί Τουρκοκρατίας ἐφαρμοζόταν στή χώρα μας, ἡ Ἐξάβιβλος, μία πραγματεία Βυζαντινῶν νομικῶν κειμένων καί πηγῶν, τήν ὁποία συνέγραψε ὁ νομικός καί ἀνώτατος δικαστής Θεσσαλονίκης, Κωνσταντῖνος Ἀρμενόπουλος. Ἡ Ἐξάβιβλος παρέπεμπε στόν Η' Κανόνα τοῦ Ἁγίου Μεγάλου Βασιλείου, ὁ ὁποῖος ἐξομοιώνει τήν ἀμβλωση, τήν ἀπόπειρα ἀμβλώσεως καί τήν χορήγηση ἐκτροπικῶν φαρμάκων μέ ἀνθρωποκτονία: **«Καί αἱ τοίνυν τά ἀμβλωθρίδια διδοῦσαι φάρμακα φονεύτρια εἰσί καί αὐταί, καί αἱ δεχόμεναι τά ἔμβρυοκτόνα δηλητήρια».**

Κατά τήν περίοδο τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης θεσπίστηκε εἰδική ποινική διάταξη γιά τήν προστασία τῆς ζωῆς τοῦ ἐμβρύου. Τό Ἀπάνθισμα τῶν ἐγκληματικῶν τοῦ 1823 τιμωροῦσε μέ φυλάκιση πέντε ἐτῶν, τόσο τήν ἴδια τήν κυοφοροῦσα πού τελοῦσε ἀμβλωση, ὅσο καί τόν τρίτο δράστη. Σέ περίπτωση πού συνεργός στήν ἀμβλωση ἦταν κάποιος γιαντρός ἢ φαρμακοποιός, καθώς καί σέ περίπτωση πού ἡ ἀμβλωση εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τό θάνατο τῆς γυναίκας, οἱ προβλεπόμενες ποινές ἦταν πολύ αὐστηρότερες.

Μετά τήν ἴδρυση τοῦ Νέου Ἑλληνικοῦ Κράτους, ὁ Ποινικός Νόμος τοῦ 1834 τιμωροῦσε τήν ἀμβλωση μέ τήν ποινή τῆς «εἰρκτῆς», δηλαδή μέ κάθειρξη ἕως δέκα ἐτῶν, εἴτε αὐτή διενεργοῦνταν ἀπό τήν ἴδια τήν κυοφοροῦσα γυναίκα (αὐτάβλωση), εἴτε ἀπό τρίτο πρόσωπο (έτεράμβλωση) μέ ἢ χωρίς τή συναίνεση τῆς κυοφοροῦσας. Ἄν ἡ ἀμβλωση εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τό θάνατο τῆς ἐγκύου, τιμωροῦνταν μέ κάθειρξη 15 ἕως 20 ἐτῶν. Ἄν διενεργοῦνταν μέ ἐπικίνδυνα μέσα, χωρίς τή συναίνεση τῆς ἐγκύου, ἐπέσυρε θανατική ποινή.

Τό 1924, ἕναν αἰῶνα σχεδόν μετά τήν θέσπιση τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, ἡ Ἑλληνική κοινωνία «προοδεύει» καί προβλέπεται γιά πρώτη φορά ἡ λεγόμενη «ιατρική ἔνδειξη» ὡς λόγος ἄρσης τοῦ ἀδίκου τῆς ἀμβλώσεως. Σύμφωνα μέ τήν ἱατρική ἔνδειξη, ἡ θανάτωση τοῦ ἐμβρύου θεωρεῖται δικαιολογημένη, ὅταν ὑπάρχει κίνδυνος γιά τή ζωή τῆς ἐγκύου ἢ κίνδυνος σοβαρῆς καί διαρκοῦς βλάβης τῆς σωματικῆς υγείας της. Ἐπίσης, γιά πρώτη φορά τό 1924 θεσπίζεται ἐλαφρύτερη ποινή γιά τήν έτεράμ-

βλωση, σέ περίπτωση διενέργειάς της μέ τή συναίνεση τῆς ἐγκύου.

Δέκα χρόνια ἀργότερα, τό 1934, ἡ ἀμβλωση τιμωρεῖται ὡς πλημμέλημα, ὅταν διενεργεῖται μέ τή συναίνεση τῆς ἐγκύου. Ὅταν διενεργεῖται χωρίς τή συναίνεσή της τιμωρεῖται μέ πρόσκαιρη κάθειρξη. Τό 1939 προστίθεται ἡ «ἠθική ἔνδειξη», σύμφωνα μέ τήν ὁποία ἡ ἀμβλωση δέν εἶναι ἄδικη πράξη, ὅταν εἶναι ἀποτέλεσμα βιασμοῦ, ἀποπλάνησης ἀνηλίκου ἢ αἰμομιξίας.

Τό 1947, ὁ ποινικός νόμος προβλέπει γιά τήν αὐτάμβλωση ποινή φυλάκισης ἕως τριῶν ἐτῶν, ἐνῶ γιά τήν ἑτεράμβλωση ποινή φυλάκισης ἕξι μηνῶν ἕως πέντε ἐτῶν. Ἡ κατά συνήθεια τέλεση ἀμβλώσεων τιμωρεῖται μέ κάθειρξη ἕως δέκα ἐτῶν.

Τό 1978 θεσπίζεται ὁ νόμος 821 «περὶ ἀφαιρέσεων καί μεταμοσχεύσεων βιολογικῶν οὐσιῶν ἀνθρώπινης προελεύσεως», ὁ ὁποῖος γιά πρώτη φορά στήν Ἑλληνική νομοθεσία ἐπιτρέπει τίς μεταμοσχεύσεις. Μέ τόν ἴδιο νόμο «διευρύνεται ἡ ἰατρική ἔνδειξη καί προβλέπεται ὅτι ἡ ἀμβλωση ἐπιτρέπεται ὡς τῇ 12ῃ ἐβδομάδα τῆς ἐγκυμοσύνης ὅταν ὑπάρχει κίνδυνος γιά τήν ψυχική υἰγεία τῆς μητέρας –καί ὄχι ὅπως προβλεπόταν στό ἄρθρο 304 § 4 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικα, μόνο ὅταν ὑπάρχει κίνδυνος βαριάς σωματικῆς βλάβης.³» Ἐπίσης, θεσπίζεται γιά πρώτη φορά ἡ «εὐγονική ἔνδειξη», ἡ ὁποία αἶρει τόν ἄδικο χαρακτήρα τῆς ἀμβλώσεως πού διενεργεῖται ἕως τήν εἰκοστή ἐβδομάδα τῆς κύησης, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν ἔνδειξεις σοβαρῆς ἀνωμαλίας τοῦ ἐμβρύου, πού ἐπάγονται τή γέννηση παθολογικοῦ νεογνοῦ.

Τέλος, μόλις τό 1986, μέ τό νόμο 1609, ἐπιτρέπεται στήν κυοφοροῦσα γυναῖκα νά διακόπτει τήν ἐγκυμοσύνη της κατά τίς πρῶτες 12 ἐβδομάδες, χωρίς τή συνδρομή ἄλλης ἔνδειξης. Ὁ ὅρος «ἀμβλωση» ἐγκαταλείπεται καί ἀντικαθίσταται ἀπό τόν “πολιτισμένο” ὄρο «**τεχνητή διακοπή τῆς ἐγκυμοσύνης**»!

Από τά ἀνωτέρω συνάγονται τά ἐξῆς συμπεράσματα: Ἡ ἀμβλωση ἀποτελοῦσε κατά τό Δίκαιο τῆς Ρωμοσύνης σοβαρό ποινικό ἀδίκημα γιά πολλούς αἰῶνες, χωρίς καμία ἐξαίρεση. Ἀπό τό 1924 ἕως τό 1986 ἡ σχετική μέ τήν ἀμβλωση νομοθεσία «μεταρρυθμιζόταν» συνεχῶς, ὁλοένα καί περισσότερο σέ βάρος τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐμβρύου στή ζωή. Μόλις τά τελευταῖα τριάντα πέντε χρόνια ὁ νόμος δίνει στήν κυοφοροῦσα γυναῖκα τή δυνατότητα νά διακόπτει τήν ἐγκυμοσύνη της κατά τό πρῶτο τρίμηνο. Μετά τήν παραχώρηση αὐτῆς τῆς δυνατότητας ἀπό τό νόμο, σύμφωνα μέ στοιχεῖα πού δίδονται ἀπό διεθνεῖς ὀργανισμούς, τελοῦνται στήν Ἑλλάδα περισσότερες ἀπό 100 ἀμβλώσεις ἀνά 1.000 κυήσεις. Πῶς μποροῦμε, λοιπόν νά λέμε, ὅτι τό θέμα τῆς ἀμβλώσεως ἔχει λυθεῖ γιά τήν Ἑλληνική κοινωνία ἐδῶ καί δεκαετίες; Στό κάτω κάτω,

ποιό από τὰ θέματα πού ταλανίζουν τήν Ἑλληνική κοινωνία ἔχει λυθεῖ; Οἱ ἐκάστοτε κυβερνῶντες, ὄχι μόνο δέν λύνουν τὰ προβλήματα, ἀλλά δημιουργοῦν προβλήματα ἐκ τοῦ μή ὄντος.

Κάτι ἀκόμα, πού θά πρέπει νά τονιστεῖ, εἶναι ὅτι διαχρονικά τό Ποινικό Δίκαιο δέχεται, ὅτι τό ἔμβρυο δέν εἶναι μέρος τοῦ σώματος τῆς κυοφόρου γυναίκα, ἀλλά ξεχωριστή δύναμι ζωῆ. Ἐπομένως τό ἐπιχειρήματα περί αὐτοδιάθεσης τοῦ σώματος τῆς γυναίκα δέν ἔχει θέση, ὅταν μιλάμε γιά τήν ἀμβλωση.

Από τήν ἄλλη μεριά, ἔχει διατυπωθεῖ ἡ ἀποψη, ὅτι ὁ νομοθέτης δέν μπορεῖ νά ἐπιβάλλει στίς γυναῖκες νά γεννοῦν τὰ παιδιά τους, μέ τήν ἀπειλή ποινῆς. Ὁ νόμος, ὅμως, ἔχει ὡς ἀποστολή τήν προστασία τῶν ἔννομων ἀγαθῶν, τῶν Ἀξιῶν, μία ἐκ τῶν ὁποίων, εἶναι καί ἡ ἀνθρώπινη ζωῆ. Ὁ νόμος, ἐπίσης, καί μάλιστα ὁ Συντακτικός Νομοθέτης, προστατεύει τή μητρότητα καί τήν οἰκογένεια. Εἶναι, λοιπόν, ἀντιφατικό τό νά διευκολύνει ὁ Νομοθέτης τίς γυναῖκες νά στεροῦν τή ζωῆ ἀπό τὰ ἴδια τὰ σπλάχνα τους.

Τέλος, ὅσο καί ἂν στίς ἡμέρες μας ἐπιχειρεῖται ὁ πλήρης ἀποσυσχετισμός Δικαίου καί Ἠθικῆς, ἡ πραγματικότητα εἶναι πῶς ὁ Νομοθέτης διαμορφώνει, ἔστω ἔμμεσα, τό ἦθος τῶν πολιτῶν. Τό ζήτημα εἶναι: Τί εἶδους καί ἦθους ἀνθρώπους θέλουμε νά δημιουργήσουμε; Τό ἦθος τῶν ἀνθρώπων πού διαπλάθει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, μπορεῖ κανεῖς νά τό διαπιστώσει, ἂν γνωρίσει τό Στέλιο Κυμπουρόπουλο. Κρίνοντας ἀπό τή στάση τῶν ἐπικριτῶν του καί τήν ἐπίσημη στάση τοῦ κυβερνῶντος κόμματος στό θέμα τῶν ἀμβλώσεων, εἶναι προφανές, ὅτι ἡ Πολιτεία θέλει νά δημιουργεῖ ὄντα ἀνθρωπόμορφα, ἀνθρωποκτόνα καί ἀνθρωποφάγα. Γιατί τῆς τό ἐπιτρέπουμε;

Ζωή Ἀγγελικούδη
Νομικός

Ὑποσημειώσεις:

1. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/B-9-2021-0164-AM-005-014_EL.pdf
2. Γεωργίας Ι. Τσιόμαλου, Ἡ νομοθεσία περί τῆς τεχνητῆς διακοπῆς τῆς ἐγκυμοσύνης- Κοινωνιολογική προσέγγιση, Τμήμα Νομικῆς, Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 2010: <http://ikee.lib.auth.gr/record/123986/files/tsiom.pdf>
3. <https://www.tanea.gr/2021/03/17/greece/ti-isxyei-stin-ellada-gia-tis-amvloseis-pote-kai-pos-kataferame-tin-nomimopoiisi-tous/>